

Algemene informatie en jaarcijfers 2018

BAK, basis voor actuele kunst

Naam: Stichting BAK, basis voor actuele kunst

RSIN: 800455484

Adres: Pauwstraat 13a
3512 TG Utrecht

Instellingsgegevens

Stichting BAK, basis voor actuele kunst is statutair gevestigd te Utrecht en heeft ten doel het stimuleren en bevorderen van een beeldende kunstklimaat in Utrecht en het ondersteunen van de hedendaagse kunst in het algemeen.

Om deze doelen te verwezenlijken, combineert BAK de functie van de presentatie-instelling met die van de postacademische instelling. BAK opereert als internationaal toonaangevende instelling op het snijvlak van kunst, kennis en maatschappij. Dit manifesteert zich in artistiek onderzoek & ontwikkeling, (top)talentontwikkeling, tentoonstellingen, debat, publicaties, productie van nieuw werk en in leer- en educatieprojecten. BAK heeft een breed en vooral divers publiek en brengt verschillende gemeenschappen samen in hun erkenning van kunst als publiek domein en politieke ruimte. BAK ambieert een ondernemingsstrategie van sociaal ondernemerschap.

Bestuur/Directie

M. Hlavajova, algemeen/artistiek directeur
Aanstelling sinds 2000, bestuurder sinds 2014.

E.S. Postema, zakelijk directeur
Aanstelling sinds maart 2018

De directie is bezoldigd waarbij de WNT-norm in aanmerking wordt genomen.

Raad van Toezicht

M. L. A. Tuerlings, secretaris
Aangetreden in 2015, einde eerste termijn 15 december 2018.
Aanvang tweede termijn 16 december 2018, einde tweede termijn 15 december 2021

F. W. A. Korsten
Aangetreden 15 november 2017, einde eerste termijn 14 november 2020.

C. J. M. Zijlmans, plaatsvervangend voorzitter (t/m 18 november 2018)
Aangetreden in 2015, einde eerste termijn 15 december 2018
Aanvang tweede termijn 16 december 2018, einde tweede termijn 15 december 2021

N.L. Jouwe, voorzitter (per 19 november 2018)
Aangetreden in 2018, einde eerste termijn 18 november 2021.

J. van Vliet, penningmeester (per 1 april 2018)
Aangetreden in 2018, einde eerste termijn 31 maart 2021

M.S.J. Top
Aangetreden in 2018, einde eerste termijn 22 januari 2021

De Raad van Toezicht is onbezoldigd.

Fiscale positie

BAK heeft sinds 1 januari 2008 de ANBI-status en is sinds 1 januari 2012 officieel een Culturele Instelling.

Activiteiten 2018

Presentatie, onderzoek en talentontwikkeling

BAK kijkt terug op een bijzonder jaar waarin het de driehoek van kunst, wetenschap en maatschappelijke impact in haar projecten verder heeft weten te versterken. In het afgelopen jaar heeft BAK een groot aantal nieuwe activiteiten ontwikkeld die tot uiting kwamen in onder andere presentaties, lezingen, onderzoek, debat, onderwijs en educatie.

In 2018 kwam ook de combinatie van de presentatie-instelling en postacademische instelling voor het eerst tot volle wasdom. Waar 2017 nog een overgangsjaar was en in het teken stond van het ontwikkelen van het postacademische traject, heeft in 2018 de eerste lichting Fellows het programma succesvol afgerond en is de tweede lichting in september van datzelfde jaar begonnen. BAK heeft inmiddels in de praktijk kunnen ondervinden dat presentatie en postacademie elkaar inderdaad verrijken en verdiepen, er daartussen voortdurend een wisselwerking plaatsvindt en daarmee de meerwaarde van deze verbindingen de verwachtingen ruimschoots waarmaakt.

In september 2017 verhuisde BAK naar een nieuwe locatie op de Pauwstraat in Utrecht. Sindsdien wordt programma afgewisseld met het aanpassen van het pand om het te kunnen herbestemmen naar een beeldende kunstinstituut. In februari 2018 werd de tweede fase afgerond waarin onder andere licht en lucht werd gebracht in de tentoonstellingsruimte. Op 10 februari 2018 werd het pand toegankelijk voor het publiek met het discursieve programma *Propositions #3: Art as Commitment* en de presentatie *Compromiso Politico*.

Presentatie

BAK heeft in 2018 de programmalijn *Propositions for Non-Fascist Living* verder geïntensiveerd; hoe creëren we actief een wereld zonder fascisme in het hier in nu. Dit kwam tot uiting in een groot aantal presentaties, artistiek onderzoek, discours, productie van nieuw werk, internationale activiteiten, talentontwikkeling en educatie. Zie voor het volledige programmaoverzicht van 2018 de bijgevoegde lijst van activiteiten, hieronder worden een aantal kernactiviteiten uitgelicht.

Presentaties en publiek programma

De eerste presentatie in 2018 bij BAK was gelijk exemplarisch voor de combinatie van presentatie en postacademie. Samen met BAK-fellow 2017/2018 Matthijs de Bruijne en in samenwerking met de Vakbond van Schoonmakers FNV presenteerde BAK ***Matthijs de Bruijne: Compromiso Politico***. Naast werk van De Bruijne zelf was hier ook werk te zien van kunstenaars Jeremy Deller, Piero Gilardi en Mierle Laderman Ukeles. Het onderzoek dat De Bruijne uitvoerde tijdens zijn fellowship lag mede ten grondslag aan deze tentoonstelling. In 2011 startte De Bruijne een grootschalige en langdurige samenwerking met de Vakbond van Schoonmakers FNV, voor een groot deel ongedocumenteerde migranten. De Bruijne werkte, samen met andere kunstenaars, met hen aan hun zichtbaarheid en het overbrengen van hun boodschap om ze een stem te kunnen geven richting de samenleving en de politiek. Khadija Hiyati, de gekozen president van de schoonmakers sprak (naast de Utrechtse wethouder van cultuur Kees Diepeveen) het aanwezige publiek toe tijdens de opening van de tentoonstelling en vertelde in haar speech hoe schoonmakers tot die tijd altijd onzichtbaar waren: ‘Want ik kan wel de straat opgaan, maar als ik niet zichtbaar ben, dan ziet niemand mij’. De zichtbaarheid die met en door middel van kunst werd ontwikkeld, had tot gevolg dat binnen een internationale manifestatie in Brussel juist de Nederlandse groep door de pers werd opgemerkt en ze daarmee daadwerkelijk invloed kon uitoefenen op de verbetering van hun omstandigheden.

Maar de uitkomsten van dit project hadden op meer manieren impact. Door de resultaten van de samenwerking daarnaast ook te presenteren in een tentoonstelling, krijgt een groter publiek toegang tot een voor hen vaak onzichtbare problematiek. Dat gold ook voor bijvoorbeeld de bewustwording van de situatie van de schoonmakers bij (lokale) politici die de tentoonstelling bezochten.

BAK werd tijdens de periode van de tentoonstelling voor de schoonmakers een veilige en vooral ‘eigen’ plek om samen te komen om te vergaderen of voor workshops en trainingen. Een kunstinstelling geeft ook de mogelijkheid om letterlijk toegang te krijgen tot bijvoorbeeld politici omdat BAK als een schakel kan fungeren tussen de grassroot organisatie en de overheid, tussen de schoonmaker en de politicus, en deze met elkaar kan verbinden.

Op 15 september 2018 vond de performance ***What Is the City but the People?*** naar een idee van de Britse kunstenaar Jeremy Deller plaats op het Jaarbeursplein in Utrecht. Dit project dat tevens de opening van het Utrechtse culturele seizoen markeerde, organiseerde BAK in samenwerking met het Centraal Museum in Utrecht, SPRING Festival, DOX en een veelvoud aan andere Utrechtse partners.

What Is the City but the People? werd uitgevoerd als grootschalige openbare performance, maar is ook vastgelegd als film en wordt in 2019 vervolgd in onder andere een kunstinstallatie, tentoonstelling en publiek programma.

Wanneer er over een stad wordt gesproken, wordt dat vaak gedaan aan de hand van bijzondere architectuur, musea, bezienswaardigheden, monumenten en historische gebeurtenissen. Maar een stad wordt niet alleen gemaakt door haar geschiedenis, noch door beleidsmakers en projectontwikkelaars. Het zijn de bewoners van de stad die de publieke ruimte gebruiken, innemen en vormen. Het zijn de bewoners die de stad uiteindelijk maken tot wat ze is.

Net zoals de stad zelf continu in ontwikkeling is en zichzelf vernieuwt, verandert de samenstelling van de stad en de afzonderlijke wijken ook. Hoewel de hedendaagse samenleving zich voor veel uitdagingen ziet gesteld, zijn het de bewoners die vaak mee moeten buigen met die ontwikkelingen. *What Is the City but the People?* vertelt juist het verhaal van de subjectieve blik op

de stad. De ruim 250 deelnemers zijn bijvoorbeeld mensen die innovatie nastreven, of personen die tegendraads zijn en de vinger op de zere plek weten te leggen.

What Is the City but the People? was een voor iedereen toegankelijk project met een grote diversiteit aan mensen, van een voormalig dakloze tot een kunstenaar, van een verkeersregelaar tot een televisiepresentator. De catwalk maakte nieuwe verbindingen mogelijk, bracht diverse posities bij elkaar, liet meningen verenigen, schuren, of soms zelfs botsen. Dit zelfportret kan bewustzijn creëren voor het feit dat kunst een actieve, participerende plaats kan hebben in ieders leven. Er ontstond een band tussen BAK en de deelnemers 'ik wil iets veranderen in de wereld en daar heb ik BAK voor nodig', deelnemers en publiek, maar ook tussen al deze verschillende deelnemers onderling.

Dit project krijgt een vervolg in de tentoonstelling en publiek programma in samenwerking met de deelnemers *The People are the City* in april 2019. Daarnaast is het een van de projecten die aan de basis staat van het onderzoek dat BAK heeft opgestart naar het ontwikkelen van het beeldende kunstinstituut van de toekomst. Waar het niet gaat om een instelling waar het publiek langskomt en de kunstvoorwerpen aanschouwt, maar waarin BAK toewerkt naar een nieuw model waarin het publiek mede-eigenaar wordt van een deel van het instituut. Zonder dat het instituut aan artistieke kwaliteit verliest. Zie ook Publiek en participatie, p. 10.

In oktober opende ***Forensic Justice***, een presentatie gewijd aan het werk van het voor de Turner Prize 2018 genomineerde Londense onderzoeksbureau Forensic Architecture. Het was de eerste tentoonstelling van deze omvang in Nederland. De kunstenaars, wetenschappers, juristen, filmmakers en architecten van Forensic Architecture doen over de hele wereld onafhankelijk onderzoek naar schendingen van mensenrechten en natuur. Uniek aan hun werk is dat het resultaat van hun werk door Amnesty International en de VN wordt gebruikt als bewijsmateriaal in rechtszaken, maar tegelijkertijd ook te zien is in internationale kunstinstellingen en musea.

Forensic Justice was tevens de wereldpremière van een nieuw project met betrekking tot de moord op de jonge Griekse rapper Pavlov Fyssas dat in 2018 is gecoproduceerd door Forensic Architecture en BAK.

Forensic Architecture maakt in haar onderzoek gebruik van onconventionele methodes. Ze brengen data in kaart, vergelijken video's die verschijnen op YouTube, analyseren opgenomen geluiden en bouwen (schaal)modellen van kamers en gebouwen. Bewijslast die zij op deze manier verzamelden is de afgelopen jaren onder andere gebruikt in zaken rondom een van de NSU-moorden, migratie in het Middellandse Zeegebied en de ecocide in Indonesië.

Naar eigen zeggen is dit onderzoek alleen op deze manier mogelijk omdat Forensic Architecture werkt vanuit een culturele omgeving waar onconventionele methodes welkom zijn. Daarnaast zijn kunstinstellingen, naast bijvoorbeeld media, de rechtszaal, een belangrijk publiek forum voor de verspreiding van hun werk. De bijdrage van Forensic Architecture aan Documenta 2017 werd door *Artnet* uitgeroepen als het belangrijkste werk van Documenta 2017. In 2018 ontvingen ze de Princess Margriet Award for Culture van de European Culture Foundation.

Forensic Justice viel een op een samen met het werkterrein van BAK - het snijvlak van kunst, theorie en social impact – en in de thematiek van *Propositions for Non-Fascist Living*. De presentatie is zeer goed ontvangen door het publiek en pers en is bezocht door een grote diversiteit aan

groepen die allemaal vanuit hun eigen perspectief en interesse (kunst, design, juridisch etc) *Forensic Justice* bezochten.

Zoals elk jaar was een groot onderdeel van BAK's programma gericht op **onderzoek, reflectie en debat**. De *Propositions*-reeks waarvan de eerste twee delen plaatsvonden in 2017, is in 2018 voortgezet. Er hebben vijf nieuwe afleveringen plaatsgevonden in de vorm van presentaties, performatieve conferenties en lezingen. *Propositions #5: First Person Plural* vond plaats in Brussel op het Kunstenfestivaldesarts. *Propositions #7: Evidentiary Methods* was een serie van zes lezingen en workshops die plaatsvonden in het teken van de presentatie *Forensic Justice*. Bij vrijwel alle *Propositions* waren ook de Fellows van het postacademische programma betrokken. Dat varieerde van spreker tot curator van het volledige programma.

Productie nieuw werk

BAK was in 2018 coproducent van twee nieuwe werken. Samen met het Centraal Museum gaf zij de opdracht aan het kunstenaarsduo Sander Breure & Witte van Hulzen om een nieuw werk te maken naar aanleiding van de performance *What is the City but the People?* Dit werk zal in 2019 op verschillende plekken in Nederland worden tentoongesteld en wordt opgenomen in de collectie van het Centraal Museum in Utrecht.

Samen met Forensic Architecture produceerde BAK het onderzoek naar de moord op antifascistische Griekse rapper Pavlos Fyssas. Dit werk werd tegelijkertijd gebruikt als bewijsmateriaal in de rechtszaal in Athene en vertoond bij BAK, de wereldpremière in een kunstinstelling tijdens de tentoonstelling *Forensic Justice*.

Publicaties

In 2018 is *Posthuman Glossary* gepubliceerd bij Bloomsbury Press, onder eindredactie van Rosi Braidotti en Maria Hlavajova. Het is op dit moment voor studenten en onderzoekers de belangrijkste publicatie op het gebied van het posthumanisme.

Het in 2017 verschenen boek *Former West*, en belangrijk resultaat van BAK's meerjarige gelijknamige programma, is in 2018 nog steeds zeer relevant gebleken, blijkt mede uit de verkoopcijfers. Het wordt op regelmatige gebuikt als lesmateriaal op internationale academies en universiteiten en in academisch (promotie)onderzoek.

Postacademisch programma

In juni 2018 heeft de eerste groep van tien Fellows na tien maanden het postacademische programma succesvol afgerond.

Het programma biedt ruimte aan een intensief onderzoek, leren en een talentontwikkelingstraject voor hedendaagse kunstenaars en andere beoefenaars in het discursieve en activistische culturele veld. Binnen de Nederlandse postacademische instellingen neemt BAK een unieke positie in, die ruimte biedt aan:

- Collectief leren en praktijkbeoefening gecombineerd met de individuele onderzoekstrajecten van de Fellows;
- Een inspirerende onderzoeksomgeving die uitnodigt tot samenwerking en die internationaal, interdisciplinair en intergenerationeel is;

- Constante, wederzijdse uitwisseling tussen onderzoek en het publieke programma van BAK;
- Actief bereik van, en uitwisseling met, andere instellingen op het gebied van cultuur, educatie en de maatschappij in brede zin.

De voortdurende wisselwerking tussen presentatie-instelling en postacademische instelling heeft een enorme meerwaarde opgeleverd, zowel voor BAK als instelling als voor de fellows zelf. Fellows leren van het programma dat BAK presenteert, de aanwezige kennis en de experimentele omgeving, en dragen hier met hun eigen onderzoek zelf aan bij. Aan een publiek kun je op een plek laten zien dat onderzoek, talentontwikkeling, social impact, presentatie en productie met elkaar samenhangen en van elkaar afhangt.

Concrete voorbeelden van projecten die zich volledig bevonden op het snijvlak van beide pijlers zijn bijvoorbeeld de presentatie *Compromiso Politico* door BAK Fellow Matthijs de Bruijne waarin onderzoek en presentatie samenkwamen. Ook aan de reeks *Propositions* droegen de verschillende Fellows veelvuldig bij met hun onderzoek. *Propositions #6: The Temporary Institute for the Contemporary* vormde tevens de afsluiting van het levendige en inspirerende eerste jaar van het fellowship.

Naast de genoemde wisselwerking zijn er een aantal aspecten van het fellowship die BAK heeft getest in het eerste pilotjaar en bijzonder goed bleken te werken. De diverse samenstelling van de groep wat betreft (culturele) achtergrond, leeftijd, discipline, nationaliteit etc leverde een bijzonder levendige dynamiek op waarin iedereen maximaal in staat was om met nieuwe praktijken in aanraking te komen en van elkaar te leren.

De collectieve weken (Fellowship Intensives) waarin iedereen samenkwam, werkten als een snelkookpan waarin Fellows van elkaar, met elkaar en samen met experts, konden leren. Dit bleek voor ieders eigen praktijk inhoudelijk bij te dragen, zeer inspirerend en motiverend te zijn.

Voor een aantal Fellows uit het eerste jaar heeft de deelname aan het fellowship reeds geleid tot concrete nieuwe stappen in hun carrière.

In september 2018 is de tweede groep van tien Fellows gestart met hun onderzoekstraject. In de pilotperiode 2017/2018 werd eerste groep fellows samengesteld uit BAK's internationale netwerk van Nederlandse en internationale kunstenaars, curatoren, academici, en anderen die werkzaam zijn op het snijvlak van kunst en politiek. Voor de groep van 2018/2019 werd voor het eerst een open Call for Proposals uitgezet. Criteria voor deelname aan het programma waren affiniteit met BAK's huidige onderzoekstraject *Propositions for Non-Fascist Living*, een beschikbaarheid van minstens 60% van de werktijd voor het Fellowship-programma, de intentie tot samenwerken en kennisdelen en het diversiteitsprincipe op het vlak van gender, leeftijd en etniciteit. Er kwamen uiteindelijk ruim 200 aanmeldingen binnen voor de tien posities. Na een eerste interne selectie is er samen met twee externe experts een groep van tien deelnemers samengesteld, zowel op basis van hun onderzoeksvoorstellen als op de samenhang tussen de Fellows.

De groep van Fellows voor het jaar 2018/2019 bestaat uit:

- Vijf individuen of collectieven gevestigd in Utrecht en Nederland: Jessica de Abreu, curator/activist, Amsterdam; Katayoun Arian, curator/schrijver, Amsterdam; Jeanne

van Heeswijk, kunstenaar, Amsterdam; Patricia Kaersenhout, kunstenaar, Amsterdam; Charl Landvreugd, kunstenaar, Rotterdam.

- Vijf internationale professionals/kunstenaars: Haseeb Ahmed, kunstenaar, Brussel; Yasmine Eid-Sabbagh, curator/onderzoeker, Bunyola; Lukáš Likavčan, filosoof, Podolie/Brno; Thiago de Paula Souza, curator, Sao Paulo/Berlijn; Mick Wilson, kunstenaar/onderzoeker, Gothenburg/Brussel.

Educatie, leren en talentontwikkeling

BAK hecht een groot belang aan educatie in een ruime zin van het woord; de algehele praktijk van BAK kan worden beschouwd als collectief en publiek leren, en talentontwikkeling.

Het hoger onderwijs (nationaal en internationaal) wist de weg naar BAK van oudsher al goed te vinden. In 2017 is in het fellowship programma ook de postacademische talentontwikkeling bestendig en geformaliseerd. In 2018 zijn aan de educatieketen een educatieprogramma voor middelbare scholieren en de openbare School for Art & Politics toegevoegd.

Positionering

BAK's onderscheidende positie

In het veld van presentatie-instellingen en postacademische instellingen neemt BAK een unieke, onderscheidende positie in met betrekking tot inhoud, organisatie, praktijk en de kwalitatieve betrokkenheid met het publiek. Dit manifesteert zich op verschillende niveaus:

- Organisatiemodel: intrinsieke verbinding van onderzoek, presentatie, talentontwikkeling, educatie en publicaties;
- Trans-disciplinaire benadering die kunst, kennis, en het politieke (kunst, wetenschap en cultureel activisme) met elkaar verbindt;
- Het aansnijden van urgente kwesties in de maatschappij met en door kunst;
- Meerjarige projecten;
- Focus op collectief denken, leren en werken;
- Kwalitatieve relatie met het publiek, en in het bijzonder de precare klasse;
- Samenwerken als methode;
- Civic practice.

Internationaal belang

BAK is een in Utrecht gevestigd, internationaal toonaangevend platform voor kunst, wetenschap en politiek. Internationaal is het instituut agenda zettend voor het discours in het veld van kunst, wetenschap en social action. Mede dankzij de meerjarige projecten van BAK die zijn gerealiseerd in internationale samenwerkingsverbanden, heeft het instituut een baanbrekende en leidende rol verworven in het discours op het gebied van hedendaagse kunst. Projecten als *Former West* zijn ontwikkeld binnen een groot netwerk van culturele en educatieve instellingen in Europa en daarbuiten. Niet alleen artistiek-inhoudelijk, maar ook BAK's onderscheidende institutionele praktijk wordt geprezen als een voorbeeld van institutionele innovatie op het vlak van inhoud, productiepraktijk en kwalitatieve verbinding met het publiek. Naast de internationale BAK-

programma's, is BAK's Fellowship per definitie divers en internationaal in haar bereik, evenals het BAK team zelf.

Governance Code Cultuur

BAK houdt zich aan de principes van de Governance Code Cultuur, die we beschouwen als leidraad waaraan de bestuurlijke organisatie wordt getoetst en verbeterd. Dit betreft de verdeling van de taken, verantwoordelijkheden en werkwijze van het Bestuur en de Raad van Toezicht binnen de organisatie, alsmede zaken als transparantie en belangenverstrengeling. Het Bestuur draagt de verantwoordelijkheid voor financieel beleid en risicobeheer.

Code Culturele Diversiteit

In het totaal aan activiteiten, samenwerkingspartners, het publiek en de organisatie voldoet BAK aan de Code Culturele diversiteit. Dit geldt voor leeftijd, gender, etniciteit en nationaliteit van bezoekers, samenwerkingspartners, organisatie en andere belanghebbenden. BAK beschouwt diversiteit, zowel als onderwerp, als in de praktijk, als noodzakelijk en is intrinsiek verweven in het DNA van BAK. Zeker gezien de maatschappelijke focus van BAK en de precaire klasse als BAK's primaire doelgroep en belanghebbende. Op het gebied van programma, publiek en partners voldoet BAK volledig aan de code. Hoewel hier in 2018 weer nieuwe stappen zijn gemaakt, blijft de naleving van de code wel een extra aandachtspunt waar het kantoorpersoneel en de Raad van Toezicht betreft.

Goed werkgeverschap en Fair Practice

In alle facetten van haar praktijk als werkgever, inclusief werkgeverschap voor kunstenaars, wetenschappers, culturele activisten, alsook stagiaires en vrijwilligers, implementeert BAK zo goed mogelijk de principes van goed werkgeverschap. Dit omvat BAK's naleving van de Richtlijn Kunstenaarshonoraria (2017) ontwikkeld door Platform BK, en ook een eerlijke vergoeding voor alle andere uitvoerenden. Omdat er naast de richtlijn voor kunstenaars bij de presentatie-instellingen een grote behoefte bestaat aan een richtlijn voor medewerkers, neemt BAK sinds 2018 deel aan de werkgroep die toewerkt naar een richtlijn voor een loongebouw en arbeidsvoorwaarden voor medewerkers van presentatie-instellingen. SiRM doet op verzoek van deze werkgroep en De Zaak Nu onderzoek hiernaar. De resultaten hiervan monden uit in een richtlijn die wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2019.

Omdat BAK uiteraard de Fair Practice Code zo goed mogelijk wil naleven, levert dit ook de nodige uitdagingen op. Enerzijds wil BAK uiteraard contracten aangaan met werknemers, aan de andere kant zijn verplichtingen langer dan twee jaar vaak lastig (in verband met de overgang naar een vast contract) omdat de subsidies voor presentatie-instellingen in de afgelopen cultuurnota's nogal fluctueren en onbekend is of er in een volgende periode dezelfde middelen beschikbaar zijn.

Financiële positie

De basis van de financiering van het programma in 2018 is de bijdrage van het Ministerie van OCW in het kader van de Basisinfrastructuur 2017-2020 en de meerjarige ondersteuning door de Gemeente Utrecht.

In de periode 2017-2020 ontvangt BAK van zowel het Ministerie van OCW als van de Gemeente Utrecht een jaarlijkse bijdrage op basis van haar beleidsplan 2017-2020.

In 2018 heeft de Gemeente Utrecht EUR 489.465 bijgedragen, het Ministerie van OCW draagt EUR 793.441 bij. De bijdrage van OCW is verdeeld in een bedrag van EUR 528.962 voor de presentatie-instelling en EUR 264.479 voor het postacademische programma. Het totaal aan structurele subsidies komt daarmee uit op een bedrag van EUR 1.282.906.

Met de een eigen inkomstenpercentage van 24% van de totale inkomsten, voldoet BAK aan de eigen inkomstennorm van 19,5%. Het inkomstenpercentage is berekend over de inkomsten en uitgaven voor BAK als presentatie-instelling en postacademische instelling. Als er het berekend zou worden over alleen de presentatie-instelling komt het percentage uit op 30%. Voor het verhogen van de eigen inkomsten uit bijvoorbeeld private fondsen, particuliere donateurs en verhuur zijn met de komst van de nieuwe zakelijk directeur nieuwe stappen gezet. Deze hebben begin 2019 de eerste vruchten afgeworpen. Om de productiviteit verder te verhogen, wordt per januari 2019 wordt een fondsenwerver op freelancebasis toegevoegd aan het team.

In het jaarverslag van 2017 is het eigen inkomstenpercentage tevens berekend over de totale exploitatie. Bij berekening over alleen het gedeelte presentatie-instelling zou het percentage uitkomen op 19,1% voor 2017.

Exploitatieresultaat en reserves

Het jaar 2018 werd afgesloten met een exploitatieresultaat van EUR 76.000 voor resultaatverdeling. Deze wordt verdeeld in verschillende bestemmingsreserves. Er is een klein bedrag a EUR 1.100 gereserveerd voor de tentoonstelling *Forensic Justice*, voor kosten in 2018 die per abuis niet zijn opgenomen op de balans (geplande vrijval in 2019). Voor publicaties wordt EUR 25.000 gereserveerd (geplande vrijval in 2019). Deze was oorspronkelijk begroot in 2018, maar wordt gerealiseerd in 2019 in verband met de ontstane mogelijkheid om de publicatie in 2019 te kunnen distribueren via The MIT Press. Voor het postacademische fellowshipprogramma wordt EUR 50.000 gereserveerd die verdeeld over 2019 en 2020 vrijvalt. Het postacademische programma is gestart in de herfst van 2017 en met de opgedane inzichten wordt dit programma steeds aangescherpt. Tot nu toe wordt het academische jaar gevolgd. Voor de lichting 2018/2019 is besloten om het zwaartepunt in de eerste helft van 2019 te laten vallen waardoor daar meer gelden benodigd zijn in verhouding tot 2018. In 2020 komt een ander (financieel) zwaartepunt te liggen omdat in dat jaar twee lichtingen hun programma zullen beëindigen. Hiervoor zijn wat extra middelen gereserveerd.

Naast de algemene reserve en het bestemmingsfonds OCW, stond er reeds een kleine bestemmingsreserve ‘aanpassing locatie’ a EUR 6.742 die in 2019 zal vrijvallen t.b.v. de nieuwe huisvesting.

Risicomanagement

In 2018 is er een start gemaakt met het in kaart brengen van de belangrijkste risico's waar BAK mee te maken heeft en welke maatregelen hier mee gemoeid zijn. Een belangrijke uitdaging ligt op het gebied van het genereren van eigen inkomsten naast de subsidies. Het blijft veel extra inspanningen kosten om private fondsen te overtuigen van het doen van een bijdrage. Voor maatschappelijke fondsen is BAK teveel kunst, voor de culturele fondsen, werkt BAK soms teveel op het maatschappelijke vlak. Desalniettemin hebben de extra inspanningen in 2018, reeds geleid tot een grote bijdrage van een van de grotere private fondsen in 2019. In 2019 start ook een fondsenwerver die zich volledig gaat inzetten op het verwerven van extra inkomsten uit fondsen en particuliere donateurs.

Een ander belangrijk risico is de afhankelijkheid van het subsidiestelsel en het politieke klimaat. De praktijk in de afgelopen decennia heeft geleerd dat de subsidies voor presentatie-instellingen kunnen fluctueren. In hoogte, in aantal en ook in de manier van subsidiëren. Het blijft daarom een risico om plannen te formuleren en verplichtingen aan te gaan voor de langere termijn. Bijvoorbeeld nu de minister voor de nieuwe cultuurnota de mogelijkheid aangeeft van financiering van alle presentatie-instellingen door het Mondriaanfonds. Dit zou binnen het cultuurstelsel een bijzonder onwenselijke situatie zijn voor de positie van beeldende kunst in het algemeen en de presentatie-instellingen in het bijzonder.